

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)

Сучавський університет ім. Стефана чел Маре (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)

Київський національний університет будівництва і архітектури (Україна)

Сумський державний університет (Україна)

Сумський національний аграрний університет (Україна)

Національний університет «Запорізька політехніка» (Україна)

Державна установа

«Інститут економіки та прогнозування НАН України» (Україна)

Державна установа

«Інститут демографії та проблем якості життя НАН України» (Україна)

Державна податкова інспекція у м. Полтава Головного управління Державної
податкової служби у Полтавській області (Україна)

Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Спілка аудиторів України» (Україна)

Торгово-промислова палата України (Україна)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА



ЗБІРНИК

II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції
«СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В
УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»



With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

06 червня 2024 року

ПОЛТАВА

повоєнного відновлення та реалізації інших цілей сталого розвитку.

Досягнення цілей сталого розвитку не тільки сприятиме інтеграції України в ЄС, але і стане основою для повоєнного відновлення України, адже це комплексний підхід, який спрямований не лише на негайні потреби, а і на побудову стійкого та процвітаючого майбутнього.

Список використаних джерел

1. Концепція сталого розвитку та її значення (назва з екрану). URL: <https://vseosvita.ua/lesson/kontseptsiia-staloho-rozvytku-ta-ii-znachennia-210416.html>
2. Цілі сталого розвитку та Україна (назва з екрану). URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvytku-ta-ukrayina>
3. Указ президента України №722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>

УДК 332.1

Ковальов Б., к.е.н., доцент

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Кулакова С.Ю., к.е.н., доцент; Лугова В.Ю, Кулаков О.Ю. магістранти
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Конкурентоспроможність бізнесу в Україні виконує ключову роль у економічній діяльності, враховуючи непередбачуваність та вимоги до ринкового середовища. Даний фактор охоплює широкий спектр аспектів, включаючи ефективність конкурентного протистояння, здатність до залучення та утримання клієнтів, а також здатність до стійкого й прибуткового розвитку.

Конкурентоспроможність підприємства – це здатність підприємства своєчасно та ефективно коригувати параметри своєї діяльності залежно від змін зовнішнього середовища з метою збереження існуючих та створення нових конкурентних переваг для досягнення власних стратегічних цілей, що дає змогу розглядати це поняття не лише як результат діяльності, а як системну категорію, що відображає процес діяльності підприємства з позицій його стратегічних цілей [1]

Війна завдала величезних збитків українському бізнесу, державі та населенню. Перш ніж аналізувати вплив війни на український бізнес, пропонуємо проаналізувати загальні економічні втрати (рис. 1).

Нинішнє становище конкурентне українських підприємств пов'язане з кризою, спричиненою широкомасштабним російським вторгненням в Україну, яке суттєво вплинуло на економічну ситуацію в усій країні. Це і зміна місця окремих регіонів у структурі господарського комплексу країни (наприклад, деіндустріалізація східних регіонів), і масштабна міграція працездатного населення (як внутрішня, так і зовнішня), і енергетична криза, і зміна напрямів зовнішньоекономічної діяльності [3].

Слід зазначити, що в умовах воєнного стану ринкові умови та підходи до формування конкурентоспроможності набули іншого значення, ніж у довоєнний період. Детермінантою подальшого економічного розвитку більшості регіонів України стали не довгострокові тенденції, а революційні зміни, спричинені безпековими чинниками [4].



Рисунок 1 – Загальна оцінка збитків інфраструктури за галузями у грошовому вимірі, станом на січень 2024 року

Джерело: складено авторами самостійно за [2]

До основних викликів, які матимуть середньо- та довгострокові наслідки для розвитку економічної системи та бізнесу в Україні, слід віднести наступні: найсерйозніша за роки незалежності економічна криза; швидкі просторові та структурні зміни в економіці українських регіонів та країни в цілому; втрата потенціалу сільських територій внаслідок повномасштабної агресії РФ; релокація бізнесу під впливом безпекових чинників; втрата експортного потенціалу українських регіонів; нестабільність ринку праці, фінансової спроможності українських територій тощо.

Усі ці проблеми суттєво ускладнюють життя та розвиток бізнесу в Україні, а їх вирішення безпосередньо впливає на напрямки розвитку країни та її регіонів під час та після війни.

Підтримка українського бізнесу в умовах війни є надзвичайно важливою для збереження економічної стабільності та здатності країни функціонувати. На цьому етапі найбільш необхідними для України є такі інструменти та кроки щодо стимулювання розвитку вітчизняного бізнесу [5]: оперативне впровадження нових стандартів і законів щодо соціально-економічного розвитку України з урахуванням фактора безпеки і бойових дій: країна навіть під час війни має повноцінно навчатися, розвиватися, працювати та розбудовуватися; допомога й налагодження стійких до кризових умов каналів збуту вітчизняної продукції на експорт, запровадження системи податково-митного стимулювання експортних операцій [6]; посилення якості, кількості та доступності наявної фінансової підтримки для суб'єктів бізнесу, а також упровадження нових механізмів фінансової підтримки; формування оптимальної моделі системи оподаткування, яка буде забезпечувати стабільність і передбачуваність податкового середовища; більш швидке відновлення інфраструктури (у тому числі енергетичної та транспортної) за рахунок міжнародних грантів, фондів, траншів, допомоги; зменшення адміністративних перешкод і бюрократичних процедур, що може поліпшити бізнес-середовище та стимулювати підприємництво; розроблення програм підтримки для інноваційних проектів та досліджень [5].

Список використаних джерел

1. Савченко Т. В. Вплив факторів зовнішнього середовища на систему управління конкурентоспроможністю підприємства. *Науковий вісник Національного гірничого університету*. 2015. С. 142–148.

2. Загальна сума збитків, завдана інфраструктурі України, зросла до майже \$155 млрд – оцінка KSE Institute станом на січень 2024 року. Науково-аналітична доповідь. URL: <http://surl.li/qmbob> (дата звернення: 09.05.2024)

3. Пугачевська К. Й., Феєр О. В. Конкурентоспроможність економіки регіону: підходи до оцінювання. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-89>

4. Виклики економічного розвитку регіонів України в умовах війни та повоєнного відновлення. Науково-аналітична доповідь. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/e20230002.pdf> (дата звернення: 09.05.2024).

5. Мельник, Т. Український бізнес в умовах війни: сучасний стан, проблеми та шляхи їх вирішення. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. № 7 (3). с. 07. DOI: <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.03.07>

6. Редзюк Є.В. Стан, проблеми і чинники гальмування розвитку бізнес-активності в Україні. *Стратегія економічного розвитку України*. 2022. № 51. с. 35-49. DOI: <https://doi.org/10.33111/sedu.2022.51.035.049>.

УДК 338.43.02

Васюта В. Б., к. т. н., доцент; Крат М. О., студентка
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ПІДТРИМКА МАЛИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Малі фермерські господарства є ключовим елементом у забезпеченні продовольчої безпеки країни та вирішенні соціально-економічних проблем сільських територій. Фермерство стає все більш важливим у малому аграрному підприємстві, сприяючи розвитку підприємницького середовища та стабілізації середнього класу. Малі фермерські господарства виступають економічним стимулом для розвитку сільських громад та сталому розвитку. Вони створюють робочі місця, підтримують місцевий попит на товари та послуги, сприяють розвитку сільського туризму та ремесел. Підтримка цих господарств допомагає уникнути занепаду сільських районів та масової міграції молоді до міст. Також малі фермерства забезпечують місцеві громади свіжим та якісним продуктом, зменшуючи залежність від імпорту та великих корпорацій. У разі кризи або надзвичайної ситуації, малі фермери можуть стати ключовим джерелом продовольства для місцевого населення. Проте, існують обмеження, такі як обмежений доступ до фінансів, складність законодавства та відсутність підготовки кадрів, що стримують розвиток цього сектору [1].

Сучасний стан малих фермерських господарств нерозривно пов'язаний з різноманітними викликами та можливостями, які вони зазнають. Наразі один з найважливіших аспектів, що впливає на їхню діяльність, – це нестабільна політична ситуація та воєнний конфлікт. У разі загострення військово-політичної ситуації малі фермери можуть зазнати значних збитків через обмеження доступу до ринків збуту, обмеження на транспортування своєї продукції та навіть знищення своїх культур та майна, земельних ресурсів.

Малі фермерські господарства та сільгоспвиробники мають ключове значення для агропродовольчого сектору України та забезпечення торговельного балансу країни. Вони сприяють розвитку експорту, оскільки більшість аграрної продукції, яка експортується з України, вирощена саме на малих сільськогосподарських господарствах. Малі фермери та сільгоспвиробники створюють понад половину валового випуску сільськогосподарської продукції в Україні, включаючи значну частку молока, м'яса, овочів та інших продуктів. Наразі в умовах воєнного стану чи інших надзвичайних ситуацій, ці мали фермерські господарства стали важливим джерелом продовольства для населення, зменшуючи